

FM: Latvijas ekonomika Covid-19 krīzi pārvarējusi daudz labāk nekā gaidīts

Publicēts: 31.08.2021.

[Jaunami](#)

[Tautsaimniecības analīze](#)

Latvijas ekonomikas atgūšanās no Covid-19 izraisītās krīzes izrādījusies būtiski straujāka nekā iepriekš sagaidīts, un iekšzemes kopprodukts (IKP) 2021. gada otrajā ceturksnī, salīdzinot ar attiecīgo ceturksni pirms gada, palielinājies par 11,1%, liecina Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) otrdien publiskotie dati. Salīdzinot ar iepriekšējo ceturksni, IKP pēc sezonāli un kalendāri koriģētiem datiem ir palielinājies par 4,4%, uzrādot ļoti spēcīgu izaugsmes atjaunošanos.

Otrā ceturkšņa dati vēlreiz apstiprina, ka Covid-19 krīze Latvijā atstājusi daudz mazāku ietekmi nekā eksperti pieļāva pērnā gada pavasarī, sākoties pandēmijas uzliesmojumam, un krīzes dziļums nav salīdzināms ar situāciju, kāda bija 2008.-2009. gada ekonomiskās krīzes laikā, kad Latvijas ekonomikas attīstība un struktūra bija daudz mazāk stabila un sabalansēta. Ja pēc globālās finanšu krīzes Latvijai bija nepieciešami desmit gadi, lai atgrieztos pirmskrīzes līmenī, tagad pēc spēcīgā pieauguma šā gada otrajā ceturksnī IKP jau par 0,8% pārsniedz pirmspandēmijas līmeni, kāds bija 2019. gada ceturtajā ceturksnī. Kā jau iepriekš gaidīts, Latvijā, līdzīgi kā pārējās Baltijas valstīs, Covid-19 krīzes ietekme ir bijusi būtiski mazāka nekā Eiropas Savienībā kopumā, ņemot vērā mazāko krīzes tieši skarto nozaru īpatsvaru ekonomikas struktūrā un veiksmīgo krīzes pirmā viļņa pārvarēšanu 2020. gada pavasarī un vasarā.

Visstraujākā izaugsme šā gada otrajā ceturksnī fiksēta tieši pakalpojumu nozarēs, kuras pagājušajā gadā un šā gada pirmajā ceturksnī vissmagāk skāra Covid-19 ierobežojumi, un pakalpojumu sektorā kopā sasniegts 11,7% pieaugums pret pagājušā gada otro ceturksni. Tajā pašā laikā vairākās ierobežojumu smagāk skartajās nozarēs apjomi joprojām saglabājas būtiski zem pirmskrīzes līmeņa – tajā skaitā izmitināšanas un ēdināšanas nozarē ir par 47% mazāki nekā 2019. gada ceturtajā ceturksnī un mākslas, izklaides un atpūtas nozarē – par 37% mazāki. Transporta nozare no pirmskrīzes līmeņa atpaliek par 11%, bet šajā nozarē līdzās pandēmijas ierobežojumiem lejuplīdi noteikusi arī Krievijas kravu tranzīta samazināšanās caur Latvijas ostām.

Vienlaikus ar pakalpojumu nozarēm visai straujš kāpums šā gada otrajā ceturksnī sasniegts arī ražojošajās nozarēs, kas Covid-19 krīzē cieta mazāk, otrajā ceturksnī pret pagājušā gada otro ceturksni palielinoties par 7,8%. No atsevišķām nozarēm lielāko devumu ekonomikas pieaugumā pret pagājušā gada otro ceturksni nodrošināja tirdzniecības nozare, kurā sasniegts 15,3% pieaugums, apstrādes rūpniecība – 15,2% pieaugums, veselība un sociālā aprūpe – 39,0% pieaugums, kā arī transporta nozare – 17,0% pieaugums. Samazinājums pret pagājušā gada otro ceturksni fiksēts tikai lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē – par 1,5%.

No izlietojuma puses būtiska loma ekonomikas izaugsmē bija spēcīgi pieaugušajam privātajam patēriņam – par 16,2%, ko nodrošināja gan pakāpeniskā ierobežojumu mazināšana un atcelšana, gan valsts atbalsts krīzes skartajiem biznesiem un iedzīvotājiem, tajā skaitā dīkstāves pabalstu veidā, kā arī izmaksājot vienreizējus pabalstus bērniem un pensionāriem. Spēcīgs kāpums bijis arī investīcijām – par 11,2% un sabiedriskajam patēriņam – par 7,1%, kā arī eksportam – par 16,0%, ko veicināja pasaules ekonomikas atgūšanās no Covid-19 krīzes un spēcīgais pieprasījums Latvijas galvenajās ārējās tirdzniecības partnervalstīs.

Arī turpmākajos ceturkšņos saglabājas labas perspektīvas tālākai ekonomikas izaugsmei, ko nodrošinās gan Covid-19 ierobežojumu mīkstināšana, gan investīciju pieaugums, palielinoties Eiropas Savienības fondu investīciju apjomiem, gan pašlaik labvēlīgā ekonomiskā situācija pasaulē un galvenajās Latvijas ārējās tirdzniecības partnervalstīs, kam ekonomiskās izaugsmes prognozes šā gada laikā arvien tikušas paaugstinātas. Visi šie faktori rāda, ka Latvijas ekonomikas izaugsme šogad sasniegs Finanšu ministrijas jūnija sākumā prognozēto 3,7% līmeni, un, ņemot vērā otrā ceturkšņa rādītājus, visticamāk būs vēl augstāka.

Vienlaikus pašlaik jau spēcīgāk ir iezīmējušies ekonomiskās izaugsmes riski, kas var visai būtiski ietekmēt ekonomikas attīstību šā

gada beigās un nākamajā gadā. Pats nozīmīgākais no tiem joprojām ir Covid-19 jauns uzliesmojums, kas, ņemot vērā zemo riska grupu vakcinācijas līmeni Latvijā, var radīt pamatu jauniem ierobežojumiem un smagi skart veselības aprūpes sistēmu. Arī ārējā vidē ir vērojama situācijas stabilizēšanās un uzņēmēju un patērētāju optimisms vairs neaug tik strauji kā iepriekš. Eiropas Savienībā uzņēmēju un patērētāju konfidenci atspoguļojošais ESI indekss augustā ir nedaudz atkāpies no iepriekšējā mēnesī sasniegtā rekorda, bet Latvijā konfidence samazinājusies jau otro mēnesi pēc kārtas. Uzņēmēju un patērētāju noskaņojums Latvijā arī nav tik optimistisks kā kaimiņvalstīs, ko varbūt ietekmējusi arvien pieaugošā neskaidrība par Covid-19 situāciju un iespējamām ierobežojumiem šā gada rudenī.

Pēdējie pieejamie ekonomikas dati arī rāda zināmu izaugsmes vājināšanos vairākās pasaules nozīmīgajās ekonomikās, tostarp Ķīnā, Vācijā. Aug arī politiskā spriedze saistībā ar notikumiem Afganistānā un Baltijas reģionā saistībā ar robežas krīzi, Baltkrievijai novirzot migrantu plūsmas uz tai kaimiņos esošo Eiropas Savienības valstu robežām. Vienlaikus aktualizējies arī straujāka cenu kāpuma risks, saglabājoties problēmām globālajās piegāžu ķēdēs un augot izejvielu preču cenām pasaules biržās.

<https://www.fm.gov.lv/lv/jaunums/fm-latvijas-ekonomika-covid-19-krizi-parvarejusi-daudz-labak-neka-gaidits>